

## Coordinació i informació:

*Pol Junyent Molins (IMF-CSIC)*

*Marta Manso Rubio (IMF-CSIC/UB)*

*Marta Punsola Munárriz (IMF-CSIC)*

[estudismedievals@imf.csic.es](mailto:estudismedievals@imf.csic.es)

## ORGANITZA:



## COL·LABORA:



INSTITUCIÓ MILÀ I FONTANALS (IMF-CSIC)



## Sessió doble

Persones i ciutat. Els hospitals i la gestió higiènica  
a la Lleida del XIV

**GUILLEM ROCA**

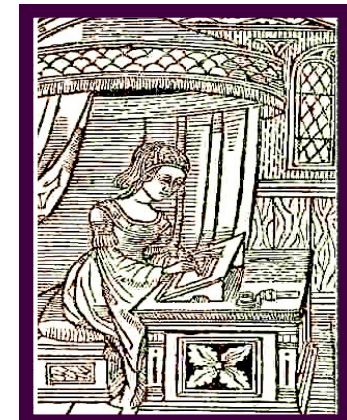
(Universitat de Lleida)

Análisis socioeconómico del espacio fronterizo a través de la red  
de hospitales: el caso de Aragón con respecto

a Cataluña y Valencia

**RAÚL VILLAGRASA**

(Universidad de Zaragoza)



**Dijous, 14 d'abril de 2016- 16:00h**

Aula gran de seminaris (1ª planta)

Institució Milà i Fontanals

C/de les Egipcíiques, 15  
08001 Barcelona

## Persones i ciutat. Els hospitals i la gestió higiènica a la Lleida del XIV

Durant l'edat mitjana la figura del pobre, amb tota la seva evolució, va ésser un element lligat a l'esdevenir de la institució hospitalària. L'acollida de pobres peregrins o passavolants recaigué en els hospitals que foren centres dedicats a l'atenció d'aquestes ànimes errants, molt sovint cansades i malaltes pels grans trajectes caminats i la mala alimentació. Per tant en el vincle ja prèviament establert entre pobre i hospital s'hi afegí la relació amb la malaltia. L'hospital havia de tenir cura d'uns malalts concrets i sabem que, a partir del segle XIV, s'hi duia a terme una assistència mèdica en termes medievals.

Tot i que molts hospitals sorgiren de la iniciativa privada, a Lleida foren aviat absorbits per al gestió municipal, com ho demostren els Costums de Lleida (1228). El municipi veié amb bons ulls el control d'aquests pobres marginats i, sobretot després de 1348, va considerar de gran importància la gestió d'unes persones que podien ésser portadores de malalties i propagadores d'epidèmies. Així el sistema hospitalari urbà s'erigí com una de les eines higièniques per garantir el bon funcionament de la Lleida del XIV.

Tenim així dos elements d'estudi principals. D'una banda l'assistència que els hospitals oferien als pobres passavolants, fet que els situà al voltant de les vies d'accés a la ciutat. D'altra banda la presència d'una gestió higiènica, basada en la medicina medieval i controlada des del municipi, que tenia en els hospitals una de les eines principals. Són aquestes, bàsicament, les línies d'estudi en que es centrarà la presentació.

Guillem Roca

## Análisis socioeconómico del espacio fronterizo a través de la red de hospitales: el caso de Aragón con respecto a Cataluña y Valencia

El reino de Aragón contó con dos fronteras internas, la catalana a partir del siglo XII y la valenciana en el XIII, de carácter totalmente diferente con respecto a la castellana. Dos fronteras entendidas como espacios de transición y a cuyos lados la población y el poblamiento fueron similares, aunque con peculiaridades propias. A través del estudio de la red hospitalaria es posible comprender aspectos económicos y sociales de estas regiones, más concretamente, sobre la cuenca del río Cinca –con núcleos como Barbastro, Monzón, Tamarite y Fraga– y las sierras orientales del Sistema Ibérico –con Alcañiz y Teruel principalmente–.

Así, trataremos de insertar a los hospitales dentro de su propio contexto histórico pues son plataformas desde las que estudiar las transformaciones que van de finales del siglo XIV hasta el siglo XVI. Y es que el análisis comparado de los hospitales aragoneses proporciona al investigador numerosos datos a nivel macrohistórico, pero también particulares ejemplos significativos que permiten acercarnos a las gentes que los fundaron, trabajaron en ellos y se beneficiaron de su caridad. Éstos últimos no sólo fueron los pobres menesterosos –*pauperes Christi*– de los que tanto habla la documentación y la historiografía, sino también las unidades más básicas del sistema económico medieval: jornaleros, pastores y trajineros, entre otros.

Raúl Villagrasa